Pobrane z czasopisma Studia Iuridica Lublinensia **http://studiaiuridica.umcs.pl**
Data: 14/09/2026 11:22:01

Wstęp

Introduction

Problematyka prawnorolna na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat nabrała charakteru wielopłaszczyznowego i interdyscyplinarnego. Wyraźnie dokonująca się zmiana paradygmatu prawa rolnego, tradycyjnie ujmowanego jako prawo kształtujące reguły produkcyjnego korzystania z gruntów rolnych, ulega poszerzeniu o zagadnienia przedsiębiorczości rolnej (agroprzedsiębiorczość), bezpieczeństwa żywności (prawo żywnościowe), aspektów ochrony i korzystania z zasobów środowiskowych (zasoby naturalne w rolnictwie) oraz rozwoju obszarów wiejskich traktowanych jako immanentny element ustroju rolnego. Zmiana paradygmatu jest pochodną zmian regulacji prawnych kształtowanych przez: zasadę zrównoważonego rozwoju mającą wymiar globalny, priorytety i wartości Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, reguły krajowej polityki rolnej oraz formułowane cele gospodarcze, społeczne i środowiskowe. Prawo rolne stanowi złożony system regulacji obejmującej przepisy prawa publicznego i prywatnego, krajowego, europejskiego i międzynarodowego, które kształtują współczesny model ustroju rolnego oraz wyodrębniają prawo rolne jako dział (gałąź) prawa regulujący subsystem gospodarczy, jakim jest rolnictwo.

Wskazana problematyka stała się przedmiotem analiz i dyskusji podczas ogólnopolskiej konferencji naukowej – Zjazdu Katedr Prawa Rolnego nt. „Prawne determinanty polityki rolnej. Aspekty europejskie, krajowe i regionalne", który odbył się w dniach 28–29 września 2016 r. w Lublinie. W konferencji wzięli udział przedstawiciele wszystkich uniwersyteckich ośrodków naukowych w Polsce oraz przedstawiciele Uniwersytetu w Jaén (Hiszpania).

Szczególne zainteresowanie uczestników wzbudziły diametralne zmiany regulacji prawnych w zakresie kształtowania obrotu nieruchomościami rolnymi, które weszły w życie w kwietniu 2016 r. Rygoryzm przyjętych rozwiązań oraz zakres i stopień ograniczeń w sferze obrotu gruntami rolnymi stał się przedmiotem licznych wystąpień autorów referatów i uczestników ożywionej dyskusji plenar-

Pobrane z czasopisma Studia Iuridica Lublinensia **http://studiaiuridica.umcs.pl**
Data: 14/09/2026 11:22:01

nej. Równie obszernie prezentowane były zagadnienia z pozostałych aktualnych sfer regulacji prawnorolnych. Celem, stanowiącym oś wszystkich wystąpień, było poszukiwanie odpowiedzi na zasadnicze pytania:

1. Jak obecnie ukształtowany został krajowy ustrój rolny?

2. Czy jego reguły odpowiadają współczesnym oczekiwaniom producentów rolnych?

3. Czy tworzą gwarancje dla utrzymania znaczącej pozycji gospodarstw rodzinnych uznanych przez art. 23 Konstytucji RP za podstawę ustroju rolnego, ale też nie ograniczają rozwoju gospodarstw agroprzedsiębiorców?

4. Czy realizują wielowymiarową zasadę zrównoważonego rozwoju, racjonalizują reguły gospodarczego korzystania z zasobów naturalnych innych niż grunty rolne?

5. Czy wspierają rozwój obszarów wiejskich?

Układ opracowań, przyjęty w niniejszym tomie, odzwierciedla sfery problemów, jakie były przedmiotem analizy i wniosków. Obejmuje zagadnienia wynikające z regulacji prawa krajowego, europejskiego i międzynarodowego. Prezentuje zagadnienia o zróżnicowanym stopniu szczegółowości: od bardzo ogólnych po szczególne. Uwzględnia również różne konteksty omawianych zagadnień – producentów rolnych, konsumentów żywności, mieszkańców obszarów wiejskich oraz osób korzystających ze środowiska.

Wnioski końcowe, jakie można sformułować na kanwie prezentowanej problematyki i toczącej się dyskusji, jednoznacznie wskazują, że specyfika procesów produkcyjnych i organizacji produkcji rolnej, w połączeniu z realizowanymi w gospodarstwach rolnych – a szerzej na obszarach wiejskich – wymaga co najmniej względnej stabilności i jasności zamierzeń i celów ustawodawcy. Odmienne warunki związane z koniecznością wykorzystywania czynników naturalnych, a także szczególne połączenie gospodarstwa jako jednostki produkcyjnej, gospodarstwa domowego oraz stałego elementu środowiska naturalnego wpisanego w miejscowy ekosystem, wymagają dalekowzrocznej i odpowiedzialnej polityki legislacyjnej. Stan obecny, w opinii uczestników konferencji, takich wymagań nie spełnia.

Beata Jeżyńska